

Sofia Scholler
Miljö- och vattenenheten
010-223 92 89
Johan Gråberg
Enheten för samhälle och kulturmiljö
010-223 92 27

Finansdepartementet
103 33 Stockholm

fi.registrator@regeringskansliet.se

Underlag till Sveriges genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling

Länsstyrelsen i Gotlands län har beretts möjlighet att bidra med underlag för Sveriges genomförande av Agenda 2030 för hållbar utveckling. I detta arbete har samverkan skett med övriga länsstyrelser.

Länsstyrelsens möjligheter att verka för Agenda 2030

Länsstyrelsen har uppdrag och verksamheter inom fler politikområden än någon annan statlig myndighet. Vi har stort fokus på områden som är centrala för Agenda 2030 såsom miljö, mänskliga rättigheter och hållbar tillväxt. I stort sett samtliga 17 globala hållbarhetsmål och ett stort antal av dess delmål berör vår verksamhet. Länsstyrelsen har en samordnande funktion i frågor som spänner över många områden, och har därmed ett helhetsperspektiv och stor erfarenhet av att arbeta tvärssektoriellt. Verksamhetsplanen för Länsstyrelsen i Gotlands län är jämställdhetsintegrerad, vilket innebär att verksamhetsmålen, och uppföljningen av dessa inkluderar jämställdhetsaspekterna på varje område. Detta bör garantera att jämställdheten beaktas i genomförandet av mål och delmål i Agenda 2030.

Det finns potential för Länsstyrelsen att arbeta med fler av delmålen, men detta förutsätter förtydliganden av länsstyrelsernas uppdrag samt finansiering. Inte minst kan mer kraft läggas på samspelet mellan de olika dimensionerna av hållbar utveckling - den miljömässiga, sociala och ekonomiska - och hantera konflikter och stimulera synergier mellan dessa perspektiv.

Bedömning av om myndighetens verksamhet är tillräcklig, tolkar Länsstyrelsen som vad som kan göras inom ramen för myndighetens befintliga uppdrag i instruktion, regleringsbrev m.m., samt resurser. Länsstyrelsen påpekar för vissa delmål att ett utvidgat uppdrag för myndigheten skulle kunna bidra ytterligare till att delmålet kan uppnås.

Miljö

Länsstyrelsen har en lång rad uppdrag inom miljöområdet som berör flera mål i Agenda 2030. Uppdragen handlar t.ex. om miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhet, hantering av avfall, naturvård och skyddad natur. Några av verktygen för en bättre miljö är den prövnings- och tillsynsverksamhet som myndigheten bedriver. De flesta uppdrag syftar till att uppnå de nationella miljömålen.

I arbetet med miljömålen har Länsstyrelsen en övergripande och samordnande roll som regional miljömyndighet. Miljömålen är det mest omfattande nationella målsystemet med generationsmålet, de 16 miljö kvalitetsmålen, preciseringar och etappmål som i huvudsak siktar mot år 2020. Allmänt kan sägas att målen i Agenda 2030 och miljömålen är samstämmiga beträffande ambitioner för miljöarbetet och miljö tillstånd. Samtidigt utvecklar målen i Agenda 2030 delar av miljödimensionen som är svagt belysta i miljömålen, framför allt hållbara konsumtions- och produktionsmönster (mål 12 i Agenda 2030). Målen i Agenda 2030 gör också att miljödimensionen av hållbar utvecklingen, som miljömålen syftar till, bättre kopplas till den sociala och ekonomiska dimensionen, vilket är välkommet och nödvändigt om miljömålen ska kunna nås.

Fysisk planering

Fysisk planering enligt plan- och bygglagen och infrastrukturlagstiftningen har stor inverkan på berörda mål i Agenda 2030. Länsstyrelsen har flera olika uppdrag i planeringsprocesserna och uppdragen skiftar utifrån vilket skede den fysiska planeringen befinner sig i. I tidiga skeden ska Länsstyrelsen bevaka att allmänna intressen tillgodoses, medan i slutet av processen så fokuserar bevakningen mer på nationella statliga intressen.

Flertalet av målen i Agenda 2030 kopplar till de allmänna intressen som finns i plan- och bygglagen. Det är endast målen som riktas mot utvecklingsländerna eller som inte berör mark- och vattenanvändning som inte berörs (t.ex. mål 4 och 17). Målen i Agenda 2030 kopplar även till portalparagrafen i både plan- och bygglagen och miljöbalken, där det sägs att planeringen ska syfta till *”att med hänsyn till den enskilda människans frihet, främja en samhällsutveckling med jämlika och goda sociala levnadsförhållanden och en god och långsiktig hållbar livsmiljö för människorna i dagens samhälle och för kommande generationer”*. Jämställdhetsperspektivet är integrerat i fysisk planering genom portalparagrafen. Allmänna intressen kan ha nationell dignitet, vara regionala eller lokala. De statliga intressen som bevakas är t.ex. miljö kvalitetsnormer, riksintressen, strandskydd samt att bebyggelse inte blir olämplig med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Länsstyrelsen bedömer att uppdraget enligt lagstiftningen är tillräckligt för att inrymma målen enligt Agenda 2030. Det finns dock ett stort behov av att tydliggöra Länsstyrelsens roll som samordnare av statliga intressen.

Hållbar regional tillväxt

Länsstyrelsen har i länsstyrelseinstruktionen i uppgift att arbeta med regional tillväxt och i vår verksamhet förenkla för företag. Regeringen har beslutat om En nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft 2015–2020, vilken utgör grunden för tillväxtarbetet. Vi har också i uppgift att främja, samordna och följa upp andra statliga myndigheters arbete med de regionala utvecklingsprogrammen, vilket regleras i förordning (2007:713) om regionalt tillväxtarbete. En viktig del i det regionala tillväxtarbetet är landsbygdsutveckling, vilket till stor del sker inom ramen för Landsbygdsprogrammet, som delvis finansieras av EU. Exempel på andra områden med betydelse för regional tillväxt är att ta tillvara digitaliserings möjligheter (digital agenda) och internationell samverkan. Genom ovanstående uppdrag har Länsstyrelsen påverkan på flera av målen och delmålen i Agenda 2030 framför allt mål 8 och 9 om ekonomisk tillväxt och infrastruktur, och även mål 2 och 7 om jordbruk och energi. Det finns potential att i högre utsträckning integrera tillväxtperspektivet i andra sakområden som Länsstyrelsen ansvarar för, såsom samhällsplanering, folkhälsa, integration och naturvård.

Social hållbarhet och jämställdhet

Social hållbarhet handlar om att bygga upp ett samhälle där grundläggande mänskliga rättigheter respekteras. Det innebär också att skapa miljöer och sammanhang där individer, kvinnor och män, såväl som flickor och pojkar, kan tillgodogöra sig kunskap, utvecklas och ha god hälsa. Utgångspunkten är ett rättighetsperspektiv och grunden de mänskliga rättigheterna. Ekonomiska, politiska, sociala och kulturella rättigheter för alla människor är en förutsättning för ett socialt hållbart samhälle.

Länsstyrelsens roll avseende dessa frågor är att bl.a. att samordna insatser i länet genom samverkan med andra myndigheter och organisationer. Sakområden som vi arbetar med inom ramen för social hållbarhet är mänskliga rättigheter, jämställdhetsperspektivet i sin helhet samt dess underliggande fjärde delmål; våld i nära relationer, därutöver även prostitution och människohandel, samt hedersrelaterat våld och förtryck, inklusive tvångsäktenskap och könsstympning. Vidare omfattar Länsstyrelsens verksamhet integration, samordning och tillsyn alkohol, narkotika, tobak och dopning samt barns rättigheter och personligt ombud. Länsstyrelsens arbete på regional och lokal nivå är en bidragande faktor till att nå flera av målen i Agenda 2030.

Det finns flera mål där länsstyrelsens verksamhet har en direkt koppling till Agenda 2030, som exempel kan nämnas mål kring jämställdhet, hälsa samt

inkluderande samhällen. För att uppnå både nationella mål inom hållbarhetsområdet samt målen inom agenda 2030, bedömer vi att arbetet med att lyfta den sociala dimensionen av hållbarhetsarbetet behöver intensifieras, främst externt.

Redovisning av mål och delmål i mall

I bilaga redovisar Länsstyrelsen de verksamheter som främst har bäring på de olika målen och delmålen i Agenda 2030.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Cecilia Schelin Seidegård efter föredragning i Länsstyrelsens ledningsgrupp av samordnare för miljömålen Sofia Scholler och handläggare för regional tillväxt Johan Gråberg.

I utformandet av svaren har följande chefer och handläggare deltagit: Kjell Norman, Karin Fager, Kicki Scheller, Anna-Lena Fritz, Caroline Gränefjord, Anette Johansson, Margaretha Gothnier, Marie-Louise Sehlgård, Hedvig Stahre, Sofia Nordström, Jesper Andersson, Torun Signer, Emilie Vejlens, Elin Sander, Louise Hoffman Borgö, My Mattsdotter Björk, Markus Ekeröth, Ulf Lavergren, Ingrid Thomasson, Staffan Carlsson och Malin Wred.

Cecilia Schelin Seidegård

Sofia Scholler

Johan Gråberg

Bilaga

Mål och delmål	Stor inverkan nationellt (ja/nej)	Verksamhet inom myndigheten som avses samt om den bedöms som tillräcklig (ja/nej) <i>För bedömning av ja eller nej, se kommentar sist i rutan.</i>	Stor inverkan internationellt (ja/nej)	Verksamhet inom myndigheten som avses samt om den bedöms som tillräcklig (ja/nej)	Kommentarer
1					
1.4	Ja	Länsstyrelsens arbete med grundläggande betaltjänster. Med grundläggande betaltjänster menas att alla i samhället ska kunna, till rimliga priser sköta betalningsförmedling, att betala och ta betalt, ta ut kontanter samt sätta in dagskassor på bankkonto för näringsidkare och ideella föreningar. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		
2					
2.3	Ja	Uppdrag från Jordbruksverket om inventering av skadegörare. Fördelning av investeringsstöd för animalieproduktion mm i Landsbygdsprogrammet (LBP). Medverkan i arbete med regional livsmedelsstrategi. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Nej		Då jordbruksproduktionen ständigt minskar görs inte tillräckligt. Det skulle behövas regionala livsmedelsstrategier som långsiktigt jobbade med frågan "hållbar matproduktion". Insatserna kopplat till fiske är inte tillräckliga eftersom en privatisering av fiskresursen succesivt införs vilket kan leda till

					storskaligare fiske som enbart har ett företagsekonomiskt fokus.
2.4	Ja	<p>Flera av länsstyrelsens uppdrag berör jordbrukssektorn och delmålet, framför allt lantbruk/landsbygd, naturvård, vattenförvaltning, miljöskydd, miljömål, energi/klimat och klimatanpassning.</p> <p>Fördelning av miljöstöd i Landsbygdsprogrammet (LBP).</p> <p>Fördelning av stöd för energieffektivisering inom Klimatklivet.</p> <p><i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i></p>	Ja		<p>Först måste produktionen bli ekonomiskt hållbar för att kunna jobba för att bli miljömässigt hållbar.</p> <p>Länsstyrelsens inverkan på ett miljömässigt hållbart jordbruk är främst nationell, men ett mer hållbart svenskt jordbruk kan också inverka positivt på miljö och hälsa i andra länder.</p> <p>Länsstyrelsen bedöms kunna göra mer för ett hållbart jordbruk och även för en mer hållbar livsmedelsproduktion.</p> <p>Minskade projektmedel i landsbygdsprogrammet har dock på sistone minskat möjligheten att ta olika initiativ.</p> <p>Länsstyrelsens arbete för hållbar konsumtion, som kommit igång under senare år, föranlett av generationsmålet nya formulering 2010, ger också möjligheter att ta upp livsmedelsfrågan, t.ex. matsvinn och köttkonsumtion.</p>
2.5	Ja	<p>Länsstyrelsen förmedlar inom landsbygdsprogrammet ersättningar i syfte att bevara genetisk variation hos odlade växter och tamdjur (lantraser).</p> <p>I naturvårdsarbetet arbetar länsstyrelsen för biologisk mångfald på olika sätt, t.ex. våtmarker i odlingslandskapet.</p>	Ja		

		<i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>			
3					
3.4	Ja	Deltagande i nätverk för trygghetsfrågor i samhället, arbete kring psykisk ohälsa och särskilt förebyggande av självmord. Informationskampanj om säkra solvanor. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Nej		Uppdraget om psykisk ohälsa bör förtydligas för att Länsstyrelsen ska kunna arbeta för att uppnå delmålet.
3.5	Ja	Länsstyrelsens arbete med alkohol, narkotika, doping och tobak. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		Bidrar till arbetet för ett samhälle fritt från narkotika och dopning och minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk. Där ingår även att motverka trafikrelaterade skador och dödsfall till följd av alkohol- och narkotikabruk. Verksamheten inom området skulle kunna kopplas mer till jämlik och jämställd hälsa.
3.9	Ja	Prövning, tillsyn och tillsynsvägledning enligt miljöbalken. Efterbehandling av förorenade områden. Tillsyn enligt Sevesolagstiftningen. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Nej		Detta delmål är en viktig del av länsstyrelsens miljöskyddsarbete, med prövning, tillsyn och tillsynsvägledning. Även i länsstyrelsens uppgifter rörande samhällsplanering och grundvattenskydd är miljöhälsoaspekter viktiga. Flera av de miljömål som länsstyrelsen ska verka

					för tar upp kemikalier och föroreningar och i miljöövervakningen följer länsstyrelsen vissa av dessa ämnen i miljön. Mycket arbete sker, men potential finns för mer insatser, t.ex. behandling av förorenade områden, vilket skulle kräva mer resurser. Inom miljömålsarbetet har flera länsstyrelser börjat arbeta med giftfri vardag, KemI:s uppdrag. Inverkan internationellt av länsstyrelsens arbete är liten. Ett område där länsstyrelsen dock kan påverka är genom upphandling och i förmedling av kunskap regionalt och lokalt om hållbar upphandling, där kemikalier i importerade produkter nu uppmärksammas mer.
4					
4.4	Ja	Medverkan i arbetet med kompetensplattformen. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		Utbildning och kunskap är mycket viktigt för hållbar utveckling. Även om Länsstyrelsen inte ansvarar för utbildning kan påverkan ske i andra sammanhang.
4.5	Ja	Uppdrag inom jämställdhet. Medverkan i arbetet med kompetensplattformen. Främjandearbete inom området jämställd ekonomi och framtida kompetensförsörjning. Metod- och kompetensstöd för att förbättra förutsättningarna och stärka kvaliteten i arbetet för barn som upplever eller blir	Nej		För att länsstyrelsen ska göra mer på området skulle det vara en fördel om jämställd utbildning blev ett eget delmål inom jämställdhetspolitiken och att länsstyrelsen i och med detta får utökade uppdrag att arbeta med området.

		utsatta för våld i hemmet. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>			
4.7	Ja	Stöd till kommun och samarbete med utbildningsväsendet inom miljömålsarbetet. Mänskliga rättigheter (MR) i miljömålen. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		Utbildning och kunskap är viktigt för att nå miljömålen och hållbarhetsmålen. Länsstyrelsen har inget ansvar för utbildning, men kan genom några av sina uppdrag verka för att hållbarhetsfrågorna kommer in mer i utbildningsväsendet regionalt och lokalt.
5					
5.1	Ja	Uppdrag inom jämställdhet och mänskliga rättigheter. Ingår även till viss del i länsstyrelsens interna antidiskrimineringsarbete. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Nej		Det finns mycket att utveckla när det gäller arbetet mot diskriminering och stärkandet av mänskliga rättigheter regionalt och lokalt. Flera av de verksamheter och andra myndigheter som länsstyrelsen ska stötta i jämställdhetsintegreringsprocesser har inte inskrivet i sina uppdrag att de ska utveckla jämställdhetsarbetet. Arbetet går därför alltför långsamt.
5.2	Ja	Regional samordning av länets arbete mot mäns våld mot kvinnor inklusive prostitution och människohandel för sexuella ändamål, särskilda uppdrag inom kompetens- och metodstöd och hedersrelaterat våld och förtryck.	Ja	Sexuell exploatering och människohandel sker ofta i internationell kontext, arbetet kan därmed ha inverkan internationellt.	Våldspreventivt arbete skulle kunna få större utrymme i uppdragen för att integreras i det ordinarie arbetet.

		<i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>			
5.3	Ja	<p>Ingår i uppdraget mot hedersrelaterat våld och förtryck, samt att unga blir gifta mot sin vilja och könsstympning.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Nej		Lagstiftning finns men förebyggande arbete och kunskapsspridning krävs.
5.4	Ja	<p>Främjande av implementering av tredje jämställdhetspolitiska delmålet, både externt och internt, genom att underlätta för att kombinera arbete och fritid, samt att sprida kunskap om fördelarna med jämn fördelning av uttag av föräldradagar och hemarbete.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Nej		
5.5	Ja	<p>Processtöd i externa jämställdhetsintegreringsprocesser. Omvärldsbevakning och kunskapsspridning om utvecklingen inom jämställdhet i länet. Jämställd makt och inflytande ingår som ett avsnitt i den regionala jämställdhetsstrategin.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Nej		
6					Målet berör länsstyrelsens miljöarbete i hög grad och avser samma frågor som miljö kvalitetsmålen för vatten. Länsstyrelsens roll är myndighetsutövning och

					olika främjande insatser. Kommunerna är verksamhetsutövare för VA. Vattenförvaltningen är ett stort uppdrag där mycket arbete sker. Arbetet har stor inverkan nationellt, men insatserna kan också inverka på andra länders miljö. Förbättringar och utveckling av arbetet sker kontinuerligt.
6.1	Ja	Uppdrag inom vattenförvaltning (EU:s vattendirektiv). Prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Miljömålsarbete för <i>Grundvatten av god kvalitet</i> . <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		Länsstyrelsen har en aktiv roll i arbetet med att förbättra vattenförsörjningen, kopplat till länets vattenbrist.
6.3	Ja	Uppdrag inom vattenförvaltning (EU:s vattendirektiv). Prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Sanering av förorenade områden. Uppdrag inom samhällsplanering Miljömålsarbete för <i>Giftfri miljö</i> . <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Ja	Eftersom vi delar Östersjön med andra länder påverkar vårt arbete även internationellt.	Länsstyrelsen skulle kunna utöka sitt arbete med avfallsfrågan, både i tillsyn och genom förebyggande arbete och information.
6.4	Ja	Uppdrag inom vattenförvaltning (EU:s vattendirektiv). Prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Informationsprojekt och	Nej		Länsstyrelsen har en aktiv roll i arbetet med att förbättra vattenförsörjningen, kopplat till länets vattenbrist.

		<p>samverkan kring hållbart uttag av grundvatten och vattenanvändning.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>			
6.5	Ja	<p>Uppdrag inom vattenförvaltning (EU:s vattendirektiv). Uppdrag inom samhällsplanering.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Nej		
6.6	Ja	<p>Arbete med vattenskyddsområden. Bildandet av limniska reservat. Restaurering av vattendrag. Stöd till vattenvårdande projekt, t.ex. återskapande av våtmarker.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Nej		Ett tydligare uppdrag och finansiering skulle kunna stärka Länsstyrelsens arbete, t.ex. med uppsökande verksamhet.
6.b	Ja	<p>Lokal delaktighet inom vattenförvaltningen, d.v.s. arbetet med EU:s vattendirektiv.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Nej		
7					<p>Länsstyrelserna har samordningsansvar för regionalt energi- och klimatarbete. Länsstyrelsen kan bidra till samtliga delmål under mål 7 genom detta och andra uppdrag.</p>

7.2	Ja	<p>Främjar ökat användande av förnybar energi, genom t.ex. information om och handläggning av stöd för energieffektivisering och investeringar, t.ex. Klimatklivet.</p> <p>Arbete med att främja vindkraft i länet.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Nej		
7.3	Ja	<p>Driver nätverk och stöd för energieffektivisering i större företag (Eenet).</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Nej		
8					Trots att huvudsansvaret för regional tillväxt inte ligger på Länsstyrelsen, har vi ett betydande ansvar för tillväxt och utveckling.
8.1	Ja	<p>Samverkan med Region Gotland, näringslivet, myndigheter och andra aktörer för att främja en regional hållbar tillväxt. Deltar i arbetet i näringslivsrådet, Hållbara Gotland, Tillväxtplan Gotland och Regional Utvecklingsstrategi. Vidare eget arbete med förenkla för företag och internationell samverkan.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig. (ytterligare medel har beslutats inom ramen för näringslivspaketet)</i></p>	Ja		<p>Gotland har lägre arbetslöshet än riket i snitt, men bruttoregionalprodukt per capita är lägre och den disponibla inkomsten är lägre än rikssnittet. Ö-läget innebär särskilda utmaningar för näringsliv och arbetsmarknad, vilket är något som staten delvis kan kompensera för. Det upplevda företagsklimatet behöver förbättras. Det finns stor potential att öka förädlingsgrad och export.</p> <p>Regeringen har anslagit medel inom ramen för</p>

					näringslivspaketet för Gotland. Ytterligare uppdrag inom regional tillväxt till Länsstyrelsen kan stärka arbetet med mål 8 och dess delmål.
8.2	Ja	Länsstyrelsen arbete med bl.a. regional tillväxt, Hållbara Gotland (och andra planer och program), digital agenda, livsmedelsstrategi och hållbar besöksnäring. Stöd kan ges för ökad produktion inom LBP. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		Förädlingsvärdet inom produktionen behöver öka, främst inom livsmedelssektorn. Besöksnäringen har också potential att utvecklas, särskilt med beaktande av byggande av ny kryssningskaj. Med de ytterligare medel regeringen anslagit finns förutsättningar att uppnå delmålet
8.3	Ja	Länsstyrelsen kan genom LBP stödja utvecklingen av företag på landsbygden. Utbyggnaden av bredband skapar också möjligheter. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		De allra flesta företag på Gotland är små och som kan behöva kunskap, motivation och resurser för att växa.
8.4	Ja	Arbete med generationsmålet inom miljömålssystemet. Hållbarhetsarbete inom regionalt tillväxtarbete (landsbygdsprogrammet, energi o klimat mm) <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Ja	Eftersom mycket av det som konsumeras på Gotland har tillverkats i andra länder och ger miljöpåverkan där.	Mer kan göras både inom Länsstyrelsen och i kontakter och sambeten med olika aktörer i länet, t.ex. med utökat uppdrag att arbeta med konsumtion.
8.6	Ja	Deltagande i Kompetensplattformen <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		
8.9	Ja	Åtgärdsprogram inom miljömålsuppdraget. Länsstyrelsen samverkar med	Ja		Länsstyrelsen kan bidra till att peka ut lämpliga besöksmål med natur-

		andra aktörer för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter på Gotland. Vi är med i flera rådgivande forum för att påverka lokalsamhället så att de kulturpolitiska målen förverkligas på Gotland. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>			och kulturvärden. Turism är en form av export och innebär högre internationalisering av näringslivet.
9					
9.1	Ja	Deltagande i Trafikrådet för att främja effektiva transporter till och från Gotland. Samhällsplanering. Bredbandsutbyggnad för ökad och pålitlig digital kommunikation. Bredband är en del av den digitala agendan. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		Länsstyrelsen arbetar för att stödjer aktörer och att lyfta fram Gotlands behov inom infrastrukturområdet. Samhällsplaneringen bidrar till hållbar regional tillväxt. Genomför regeringens politik för att Sverige ska ha bredband i världsklass.
9.4	Ja	Uppdrag tillsyn och tillsynsvägledning. Yttrande i tillståndsprövningar samt arbetet med energieffektivisering <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		
10					
10.2	Ja	Arbete med uppdrag kring Mänskliga rättigheter och samtliga verksamheter inom länsstyrelsen. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Nej		Arbete återstår att samarbeta med andra berörda myndigheter och stödja kommuner i arbete med mänskliga rättigheter.
10.7	Ja	Arbete med uppdrag integration.	Ja		Länsstyrelsens uppdrag är utifrån regleringsbrev till stor del inriktat på att det i länet ska finnas beredskap och kapacitet

		<i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>			att ta emot nyanlända, inkl. ensam-kommande barn. Uppdrag bör utvecklas till att mer säkerställa migrationspolitik inom etablering, för att öka möjlighet till kvarboende i länet. På så sätt uppnå ett delat ansvar för migrations-politiken i landet. Uppdrag behöver förtydligas kring länsstyrelsens roll att ska stödja kommuner i sam-ordning av SFI och samhällsorientering.
11					
11.1	Ja	Uppdrag Bostadförsörjning. Hemlöshetsuppdraget. Tillsynsvägledning och tillsyn. PBL. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		
11.3	Ja	Länsstyrelsen ger råd om allmänna intressen (folkhälsa, jämställdhet, tillgänglighet) enligt PBL. Arbete med miljömålet <i>God bebyggd miljö</i> . <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		
11.4	Ja	Länsstyrelsen samverkar med länets aktörer kring världsarvet, planer och beslut, Riksintresset Kulturmiljövård, samt tidig upptäckt av kulturmiljöbrott. Vi arbetar	Ja		Länsstyrelsen arbetar för lite med riksintressena som allmänna intressen som både länsstyrelse och region ska tillgodose.

		<p>också aktivt med byggnadsminnen och kulturmiljöprofil för länet.</p> <p><i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i></p>			För lite resurser och arbete med planeringsunderlag.
11.5	Ja	<p>Uppdrag inom kris och beredskap.</p> <p>Samordning av regional klimatanpassning och PBL:s prövningsgrunder.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Nej		
11.7	Ja	<p>Länsstyrelsen ger råd om allmänna intressen (folkhälsa, jämställdhet, tillgänglighet) enligt PBL.</p> <p>Arbete med miljömålet <i>God bebyggd miljö</i>.</p> <p>I samhällsplaneringen verkar länsstyrelsen för att det ska finnas grönområden och tätortsnära natur. Dessa frågor kommer också upp i länsstyrelsens relativt nya uppdrag inom friluftsmålspolitiken.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Nej		
11.a	Ja	<p>Uppdrag regional tillväxt. Deltagande i samarbete kring regional utvecklingsstrategi.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Nej		

12					Främjande av miljömässigt hållbar produktion ingår sedan tidigare i flera av länsstyrelsens uppdrag, inte minst miljöskydd och regional tillväxt. Främjande av hållbar konsumtion har tillkommit som uppdrag genom generationsmålets tillägg 2010 och flera länsstyrelser arbetar nu mer med denna fråga, framför allt inom ramen för miljömåls- samt energi/klimatuppdragen. Här finns potential att göra mer.
12.1	Ja	Arbete med miljömålen och generationsmålet. Upphandling. Aktiviteter kring konsumtion i olika nätverk. Vi deltar i den nationella referensgruppen för ramverket (10YFP). <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Ja		Länsstyrelsen Gotland i gör en del, men i liten omfattning. Vi skulle kunna utveckla vårt arbete med konsumtion, t.ex. samarbete med näringslivet. En del Länsstyrelser gör mer utifrån dagens resurser.
12.2	Ja	Prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Arbete med naturvård. Uppdrag inom samhällsplanering. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Nej		Mer kan göras för fisket, t.ex. kustnära fiske och vattenbruk.
12.3	Ja	Arbetet med regional livsmedelsstrategi pågår. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet</i>	Nej		Länsstyrelsen i Gotlands län har inte tydligt arbetat med matsvinnfrågan, men det skulle kunna utvecklas. Exempel finns

		<i>ej tillräcklig.</i>			från andra län.
12.4	Ja	Tillsyn och tillstånd enligt miljöbalken. Miljömålsarbete. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Ja	Kemikalier sprids via vatten och luft, och är därför en internationell fråga.	Mer kan göras när det gäller t ex förebyggande arbete och information.
12.5	Ja	Miljömålsarbete. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Nej		Avfallshantering ingår i miljömålet <i>God bebyggd miljö</i> . Det är relevant att genomföra insatser på området. Flera länsstyrelser arbetar mer aktivt med avfallsförebyggande aktiviteter/nätverk inom t ex byggsektorn
12.6	Ja	Miljömålsarbete. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Nej		Miljömålen börjar få en ökad betydelse för näringslivet, och allt fler företag drar nytta av dem, i och med regeringens miljömålssamordnare för näringslivet. Länsstyrelsen kan göra mer för att utöka detta.
12.7	Ja	Kompetens upphandling. Miljömål. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Ja	Konsumtion av varor tillverkade i andra länder, påverkar miljö och social hållbarhet där.	Länsstyrelsen skulle kunna samordna kompetensutveckling om hållbar upphandling i länet.
12.8	Ja	Miljömål, generationsmålet. Stöd till kommun. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Ja		Konsumtion av varor tillverkade i andra länder, påverkar miljö och social hållbarhet där. Länsstyrelsen skulle kunna samordna kompetensutveckling om hållbar upphandling i länet. Samverkan med

					utbildningsväsendet skulle kunna stärkas.
12.b	Ja	Länsstyrelsen driver projekt kring hållbar kulturturism som ett samarbete mellan världsarven runt Östersjön. Målen är lokal ekonomi och ökad tillväxt i Östersjöregionen. Samarbetar med länets besöksnäring för att utveckla kulturbesöksplatser. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig</i>	Ja	Internationellt projekt med påverkan i flera länder runt Östersjön.	
13					
13.1	Ja	Samordning av länets klimatanpassningsarbete, t.ex. ta fram handlingsplaner och underlag, sprida kunskap och stötta kommunen. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		Länsstyrelserna har en bra samverkan och driver i dagsläget gemensamt klimatanpassningsarbetet till stor del. Idag finns 21 regionala handlingsplaner för klimatanpassning men ingen nationell handlingsplan.
13.3	Ja	Samordning av länets klimatanpassningsarbete. Informationsspridning på regional nivå. Samverkan med nationella myndigheter och regionala aktörer. Tvärsektoriellt arbete regionalt. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Nej		Regionalt har länsstyrelserna en viktig roll i dagsläget för informationsspridning från nationella till regionala och även lokala aktörer. Länsstyrelsens samordnande funktion skulle kunna utvidgas med mer resurser.
14					
14.1	Ja	Arbete med EU:s havsmiljödirektiv. Uppdrag inom vattenförvaltning (Eus vattendirektiv).	Ja		Vårt arbete med att förebygga och minska föroreningar i havet påverkar alla länder runt Östersjön.

		<p>Fördelning av LOVA-medel. Arbete med förorenade områden. Prövning och tillsyn enligt miljöbalken. Arbete med projektet Greppa näringen. Övriga åtgärder för miljö kvalitetsmålen <i>Hav i balans</i> och <i>Ingen övergödning</i>, t.ex. särskilda åtgärdsprojekt (SÅP-projekt) där åtgärder för att bland annat minska närsaltbelastningen i grunda havsvikar och minska flödena av näringsämnen från land finansieras.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>			
14.2	Ja	<p>Bildande av marina reservat. Deltagande i arbete med havsplanering. Projekt där kustnära ekosystem restaureras för att skapa bättre förutsättningar för lek och uppväxtmiljöer för rovfiskar har skett på flera platser och arbete pågår. Arbete med LOVA hjälper också till att skydda och förvalta kustnära ekosystem. Vi jobbar också med att lokalisera och undersöka skyddsvärda undervattensmiljöer och skapa marina naturreservat.</p> <p><i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i></p>	Ja		Vårt arbete påverkar alla länder runt Östersjön.
14.4	Ja	<p>Arbete med fisketillsyn och fiskevård.</p>	Ja		Svenska insatser kan påverka andra länders

		Deltagande i arbete med havsplanering. Arbete med EU:s havsmiljödirektiv. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>			fiskbestånd.
14.5	Ja	Arbete med att skydda kustnära och marina områden pågår, liksom inventeringar av marina områden i syfte att finna skyddsvärd natur. Särskilt fokus ligger på områden med goda förutsättningar för hög artrikedom, skyddade uppväxt- och födosöksområden för rovfisk samt hotade/nedåtgående marina habitat. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		
14.a	Ja	Regional miljöövervakning används vid forskning och utveckling av ny teknik. Samarbete med akademien. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		
14.b	Ja	Arbete med utveckling av småskaligt kustnära fiske. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		
15					Hållbarhetsmål 15 motsvaras av flera miljökvalitetsmål för olika naturtyper och miljömålet <i>Ett rikt växt- och djurliv</i> . Länsstyrelsens naturvårdsuppdrag är centralt för att bidra till

					<p>detta mål regionalt och lokalt. Även andra uppdrag bidrar. Långsiktigt tillräckliga resurser krävs för alla delmål (se 15.a, b och c).</p> <p>Jämställdhet genomsyrar arbetet i dialogen med sakägare och intressenter, i tillgängliggörande av skyddad natur och i vår information till allmänheten.</p>
15.1	Ja	<p>Långsiktigt skydd av natur och skötsel av skyddad natur; naturreservat, mm.</p> <p>Uppdraget Grön infrastruktur.</p> <p>EU:s miljöersättningar för återskapande av våtmarker, restaurering av betesmarker, skötsel av våtmarker och betesmarker. Även ersättningar i Landsbygdsprogrammet för ekologisk produktion samt miljöinsatser i jordbruket.</p> <p>Tillstånds- och dispensförfaranden.</p> <p><i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i></p>	Nej		<p>Det finns marker med höga naturvärden i behov av skötsel som inte ryms inom EU:s miljöersättning eller är formellt skyddade. Det skulle behövas ett nationellt skötselstöd för återskapande och bevarande av dessa marker.</p> <p>Dessutom behöver helhetsperspektivet mellan natur, människa och kultur få större uppmärksamhet.</p>
15.5	Ja	<p>Skydd av natur; interimistiskt förbud.</p> <p>Åtgärdsprogram för hotade arter; åtgärder och inventeringar.</p> <p>Tillstånds- och dispensförfaranden.</p>	Nej		<p>Behov finns av en samlad kostnadsbedömning av åtgärder inom ÅGP. Författarna av de enskilda programmen har haft fria händer att föreslå åtgärder som i många fall är väldigt kostsamma. Utvärdering behövs därför för att kunna prioritera de mest</p>

		<i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig</i>			kostnadseffektiva insatserna för bevarande av biologisk mångfald bland hotade arter.
15.8	Ja	Åtgärdsprogram för hotade arter har arbetat med bekämpning av signalkräfta och vresros. Inventering av Svartmunnad smörbult. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Nej		Länsstyrelsen har inget officiellt uppdrag att bekämpa invasiva arter. Det arbete som nu sker är inom ramen för andra verksamheter och på eget initiativ. Länsstyrelsen skulle kunna jobba med bekämpning av invasiva arter på ett systematiskt sätt med ett tydligt uppdrag, kopplat till resurser.
15.9	Ja	Uppdraget Grön infrastruktur. Planärenden; denna process förtydligas av Grön Infrastruktur. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		Extra viktigt att Grön Infrastruktur blir långsiktigt och integrerat i länsstyrelsens verksamhet. Jämställdhetsperspektivet genomsyrar prioriteringarna inom Grön Infrastruktur-uppdraget
16					
16.1	Ja	Våldspreventiva insatser för att förebygga mäns våld mot kvinnor, inkluderar generell våldsprevention och arbete med normer som uppmuntrar till våldsamt beteende. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig.</i>	Nej		Ett uppdrag att arbeta med brottsprevention skulle ge större utrymme att arbeta med frågan.
16.2	Ja	Spetsgrupp mot prostitution och människohandel. Kunskapspridande, kampanjer om områdena prostitution och människohandel, samt arbete för att minska efterfrågan att köpa sexuella tjänster.	Ja	Prostitution och människohandel är ofta internationellt organiserat, därför bör arbete i Sverige även få	Ett uppdrag att arbeta med brottsprevention skulle ge större utrymme att arbeta med frågan.

		<i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig</i>		verkningar internationellt.	
16.7	Ja	Arbete med uppdrag kring Mänskliga rättigheter och samtliga verksamheter inom länsstyrelsen. <i>Nej, Länsstyrelsens verksamhet ej tillräcklig.</i>	Nej		Arbete återstår att samarbeta med andra berörda myndigheter och stödja kommuner i arbete med mänskliga rättigheter.
17					
17.17	Ja	Samverkan med olika samhällsaktörer. <i>Ja, Länsstyrelsens verksamhet tillräcklig</i>	Nej		Samverkan är idag något centralt i många länsstyrelseverksamheter på miljöområdet, och en avgörande faktor för framgångsrikt hållbarhetsarbete.